

Учіться, читайте, Й свого не цурайтесь.
І чужому научайтесь, Т. Г. Шевченко.

За сільськогосподарські КАДРИ

ГАЗЕТА
ЗАСНОВАНА У
ВЕРЕСНІ 1956 р.

№ 17 (1700)
В. ВТОРОК
26
ЛИСТОПАДА
1991 року
Ціна 4 коп.

ОРГАН РЕКТОРАТУ І РАДИ ТРУДОВОГО КОЛЕКТИВУ
УКРАЇНСЬКОЇ ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

У РЕКТОРАТІ

Особливо важливе значення для майбутнього України мають події, що наближаються, — вибори Президента та референдум щодо Акту про проголошення незалежності. Звісно, це не могло минути і нашого вузу. Тож вони й були висені питанням на засіданні ректорату. З інформацією з приводу цього виступив ректор Д. О. Мельничук. Оскільки наш вуз деполітизований, місцю по організації участі співробітників, студентів академії в референдумі та виборах повинні взяти на себе адміністративні структури (декані факультетів, керівники підрозділів). Рішення ректорату закріплено наказом по вузу. За ним контроль за виконанням покладено на голову комісії по організації проведення виборів і участі в референдумі декана педфаку І. А. Кравця.

Ще одне питання стосується роботи комісії з представниками США, спеціалістами в сфері вищої освіти, зокрема, професором Сенном Морозом, який, до речі, є нашим консультантом. Про які комісії йде мова? Зокрема, слід створити їх з основних напрямків вдосконалення діяльності академії. Доцільно мати комісії з вироблення цілей, вдосконалення структури вузу, навчального процесу в ньому, з наукової роботи, а також господарського забезпечення, соціального розвитку. На цьому наголошували ректор і проректор з учбової роботи Т. П. Різниченко.

Було також звернуто увагу (проректор Т. П. Різниченко, М. Ф. Повхан) на оренду плату за приміщення, які займають сторони організації. Пора дати цьому лад. Адже договори на оренду часто-густо не укладаються. То про оренду плату господарям доводиться тільки мріяти.

Інф. «За сільськогосподарські кадри».

ВИБОРЧІ ДІЛЬНИЦІ

В плані підготовки до виборів Президента України та проведення всеукраїнського референдуму в академії виконано певну роботу. Зокрема, створено 4 виборчі дільниці.

Дільниця № 25 знаходиться в 4-му гуртожитку, голова виборчої комісії тут Б. В. Шаровський (кафедра фізики), а відповідальний від академії — проректор Б. А. Петрусевич. Дільниця № 38 розташована в 6-му гуртожитку. Головою виборчої комісії призначено В. І. Березу (кафедра герпатої), відповідальний від вузу — проректор М. Ф. Повхан. Дільниця № 55 приймає виборців у 10-му гуртожитку, з усіх питань звертатися до голови — І. В. Веселовського (кафедра землеробства) і відповідального від академії — голову профкому В. К. Берегового. Виборчу дільницю № 56 в 8-му гуртожитку очолює О. Т. Карпусь (кафедра опору матеріалів), відповідальний від адміністрації тут проректор С. С. Федоренко.

(Наш кор.)

ПЕРЕОБРАНО РАДУ ВETERANІВ

Нещодавно відбулися звітно-виборні збори ради ветеранів Великої Вітчизняної війни, армії і праці УСГА. З доповіддю виступив голова ради В. С. Наконечний. Він досить самокритично говорив про успіхи й недоліки в роботі, звернув при цьому увагу присутніх на об'єктивні та суб'єктивні причини.

Доповідь викликала неоднозначну реакцію аудиторії. Більшість виступаючих в обговоренні її різко критикувала діяльність, стиль керівництва, вказуючи на справжні причини, що заважали роботі ради. Та І. Л. Чуб, наприклад, зупинився перш за все на пасивності самих ветеранів у відстоюванні своїх інтересів, що й могло позначитися і на роботі ради.

Адже при кращій активності всіх була б більш ефективною і діяльність. Але цим аж ніяк не можна виправдати ряд недоліків. А їх чимало. У нас є учбові господарства, де вирощуються сільськогосподарські культури (картопля, цибуля, капуста та ін.). Чому б раді ветеранів не виявити ініціативи, щоб разом з іншими відповідними службами академії забезпечити співробітників, в першу чергу пенсіонерів, сільськогосподарськими продуктами?

Мало ще приділяє уваги нашій організації районна рада ветеранів: Це стосується питань поліпшення роботи транспорту по маршруту автобуса № 1, діяльності гастрономів, аптеки та інших служб на території Голосієва. Чуб також критикував ректорату, раду ветеранів за погаче сприяння в придбанні легкових автомашин. Слід, нарешті, навести належний порядок у багаторічній черзі ветеранів. Питань багато, а відповідей на них поки що дуже мало. Є чимало питань, що чекають свого вирішення.

С. І. Сиденко підтримав попереднього виступаючого, оцінив роботу ради у вирішенні питань побуту ветеранів, забезпечення їх

сільськогосподарськими з учоспів академії як недостатньо. Він висловив думку, що, очевидно, ще самі погано працюємо, і за нас нічого не зробіть.

В. Д. Галафеева говорила, що рада в цілому зробила чимало для ветеранів у поліпшенні їхніх житлових умов, сприяла декому з них у придбанні легкових автомобілів. Два роки тому і її рада виділила автомашину «Таврія», та, як це не прикро, вона до цього часу не може її одержати, незважаючи на те, що неодноразово зверталась з цього приводу до найвищих інстанцій України.

Ряд питань, що стосуються ролі ветеранів у поліпшенні виховання молоді, зокрема в середніх школах району № 116 та № 179, порушив Е. Ф. Михневич. Він звернувся до зборів із закликом активізувати діяльність всіх секцій новообраної ради і особливо шефської роботи, використовувати для цього спогади із життєвого досвіду ветеранів; запропонував більше практикувати свої розширені засідання.

Ніби продовжуючи цю думку, М. І. Півень зосередився у виступі на ролі авторитету ветеранів, на необхідності їхньої активної участі у масових заходах, що проводяться в академії по вихованню студентської молоді безпосередньо у гуртожитках. Він закликав ветеранів частіше виступати із своїми спогадами та порадами молодому поколінню на сторінках академічної багатотиражної газети.

Представник районної ради ветеранів Т. С. Бурик намагався узагальнити роботу організації; підкреслила важливість діяльності всіх за місцем проживання, в ЖЕКах, студентських гуртожитках та ін. Вона звернулася до ветеранів з порадою бути більш вимогливими до своїх депутатів у місцевих Радах.

Збори прийняли розгорнуте рішення, спрямоване на поліпшення роботи ветеранської організації академії. Роботу ради ветеранів визнано задовільною. Обрано новий склад ради з 25 чоловік. Головою ради став Д. С. Чубов, його заступниками — М. А. Білоножка та В. В. Котюжинський, секретарем обрано К. Ф. Павлову.

Створено кілька комісій та секцій ради, керівниками яких: А. О. Крикунов, В. В. Науменко, В. О. Лепанова, А. Д. Сироветник. Решта членів ради відповідає за окремі ділянки роботи, зв'язок з ветеранами факультетів та служб академії

І. КОВАЛЕНКО,
ст. викладач.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

НЕ ПРОСТО ІГРИ...

Обмін досвідом і досягненнями — таку мету завжди ставить перед собою міжнародний семінар розроблявачів та користувачів імітаційних, ігрових методів й моделей. Він кілька разів проходив за кордоном, а нині завітав до Києва, де і відбувся на базі інженерно-будівельного інституту. Семінар цей став вже традиційним: проходив він оце увісімнадцять. Темою його було «Ігрові методи в навчальному процесі та наукових дослідженнях». Участь в семінарі цього разу брали понад 100 учасників з різних країн світу. Численними були делегації Російської Федерації, України, Казахстану та інших республік, до складу яких входили професори та викладачі вузів, представники ділових кіл, Держкомітету СРСР з народної освіти та Мінвузу України.

Посилений інтерес викликали доповіді професорів Дж. Вольфа (коледж ділової адміністрації, Тулса, США), Е. Радучану (інститут управління, Бухарест, Румунія), Е. Лейга (технологічний університет, Сідней, Австралія), Г. Гернерта (ФРН), а також М. Боракка з Празького економічного інституту, Олени Бороковій (інститут управління, Прага) та багатьох інших зарубіжних гостей.

Надзвичайно цікавими були виступи вчених — тих, хто розробляв, ігрові, імітаційні моделювання; керівника союзного учбового центру з методів активного навчання В. І. Рибальського (КІВ), патріарха вітчизняних ділових ігор М. М. Бірштейна з Санкт-Петербурга, Ю. В. Геронімуса та В. Ф. Комакова, які працюють в системі АН СРСР, А. А. Вербицького та інших.

Не залишилися осторонь і викладачі нашого вузу. Це не випадково. Слід зауважити, що академія має вже чималі власні досвід використання в учбово-процесі різноманітних ігрових методів навчання (АН). Так, на початку нинішнього року в УСГА проходив кількадесят міжвузівський науково-методичний семінар «Методи та форми активного навчання при підготовці спеціалістів АПК». А дещо пізніше академія спільно з республіканським товариством «Знання» провела вже всесоюзну науково-практичну конференцію, темою якої стали активні методи навчання у сільськогосподарських вузах. Тож слід зазначити, що коли б не доповіді наших науковців, то сільськогосподарська тематика на міжнародному семінарі, про який йде мова, так би й залишилася недоторканою.

Змістовною була доповідь проректора з учбової роботи УСГА Т. П. Різниченка «Ділові ігри та розв'язання виробничих завдань».

В ній звернуто увагу на ті завдання, що стоять перед сільським господарством України, проблеми переходу на нові форми господарювання і необхідність зв'язку з цим перебудови навчального процесу. А саме ці обставини спонукають до розробки і впровадження ігрових, імітаційних методів, шляхів підвищення їх ефективності. Запорукою успіху при цьому є узгоджена участь у цьому профільюючих кафедр і, звичайно, комплексний підхід у використанні АМН. При цьому доповідач послався на позитивний досвід факультетів механізації сільськогосподарства, педагогічного, економічного. Доповідь викликала жвавий інтерес учасників, про що свідчило багато запитань з залу. Під час дискусії, що відбулася, було зазначено: саме АМН повинні зіграти важливу роль при переході вузу до двоступінчатої системи підготовки фахівців, а також конвертованості диплому.

Уважно слухали учасники і доповіді асистента кафедри експлуатації МТП А. В. Шостака «Проблеми і досвід застосування АМН в технікумах та СПТУ сільськогосподарського профілю». Свого часу на прохання Держагропрому УРСР та Міністерства народної освіти України в УСГА було створено два творчих колективи; перший очолив доцент кафедри педагогіки П. М. Олійник (до нього входять доценти Р. Р. Балан, О. Ф. Вербило, викладач В. П. Соловей та інші), а другий (доц. П. Г. Лузан, викладач СПТУ № 5 Києва Л. О. Шумейко, відповідний спеціаліст Міносвіти України В. Г. Калужний та інші) — автор доповіді. Згідно з укладеними угодами ці колективи протягом останніх трьох років повинні були розробити методи проведення ділових ігор і аналізу виробничих ситуацій в сільськогосподарських вузах, впровадити активні методи навчання у навчально-виховний процес профтехучилищ. Вони працюва-

ли досить плідно — замовникам передано з усіма інформаційно-методичним забезпеченням методики проведення ділових ігор «КВІТ-2» (координація впровадження сільськогосподарських культур за інтенсивними технологіями) та з предметів «Організація і технологія проведення механізованих робіт», «Сільськогосподарські машини». В активні дослідників з УСГА — методичні рекомендації догорового зачяття по прикордонню соціально-психологічної адаптації учнів СПТУ, посібник для викладачів, в якому розкрито роль і місце АМН, викладено матеріали щодо розробки, організації та проведення ділових ігор. Особливий інтерес у слухачів викликала інформація про особисті розробки А. В. Шостака, які пізніше, у більш детальному викладі були подані на спеціальних стендах у демонстраційному залі. Бурхливою була дискусія з питань класифікації методів та форм активного навчання, існуючої термінології (посібник для викладачів СПТУ).

Справа в тому, що у спеціальній літературі це висвітлено недостатньо і на різній принциповій основі. До того ж, там не врахована сільськогосподарська специфіка, що для нас величезно важливо.

Цікавий матеріал подав на засіданні однієї з секцій ще один наш науковець — асистент кафедри механізації виробничих процесів у тваринництві В. М. Манько. Зокрема, мова йшла про методику проведення навчальної ділової гри «РАПОРТ-1» (розрахунок, аналіз та підбір обладнання для різноманітних технологій). Ведучий секції звернув увагу на оригінальність методики нашого колеги.

...Тиждень тривав семінар. На заключному пленарному засіданні було вирішено традиційних рекомендацій не давати. Адже впровадження у навчаний процес методів, що імітують майбутню професійну діяльність спеціаліста, — справа очевидна і необхідна.

В. АНАТОЛЬЄВ,
кореспондент.

ВСЕСОЮЗНИЙ СЕМІНАР

Цікавим і змістовним, корисним був 6-денний всесоюзний науково-методичний семінар в УСГА «Проблеми удосконалення підготовки спеціалістів економічного профілю в умовах формування ринкових відносин», в якому взяли участь науковці ряду регіонів країни. Відбувся всебічний обмін досвідом роботи в цьому плані, вироблено практичні рекомендації тощо. Для професорсько-викладацького складу нашого вузу, студентів, аспірантів проведення в наступного семінару, уважайте — удача: багато всі дізналися нового з порушень

проблем, передового — адже живе спілкування вчених — великий урок для кожного.

Хоча мені в силу об'єктивних причин не вдалося побувати на усіх робочих засіданнях цього семінару, та й від того, що почув, залишився цілком задоволеним. Гадаю, що вчені економісти нашого факультету поділяться своїми роздумами в газеті про всі дії того семінару — це буде корисним для багатьох, хто не зміг побувати на ньому. Адже такі великі заходи — не часто.

Л. ГРІНЧУК,
професор.

Гостя—Катерина Мотрич

В усі історичні часи, періоди найбільшою цінністю у вільних людей вважали їх духовність, складовими частинами якої є прагнення до добра, культури, почуття людської і національної гідності, поваги до інших волевільних. Духовність визначає і рівень економічного розвитку країни, добробуту її громадян.

...Нещодавно актовий зал нашої академії повністю заповнили студенти і викладачі. Тут відбувся авторський вечір відомої української письменниці Катерини Мотрич, творчість якої спрямована на духовне відродження нашого народу, повернення людям історичної пам'яті.

Україні завжди була притаманна біблійність, вона ніколи не вела загарбницьких воєн. Всяму світу відомі демократичні засади однієї з перших в Європі республік, створеної вільновбивими козаками Запорозької Січі. Козацтво — то істинне братство, засноване на духовних початках любові і рівності. І не мала б Україна над собою ніякого царя — псаля, а

всі були б козаками, що визнавали над собою лише бога. Та лукаві сусіди не дозволили того. Народ, що мав свою всесвітньовідому академію, своє могутнє військо, попав у замкнуту пустелю, в заблоковані умови спотворення лиця і душі. Століттями душили Україну зашморги царизму, а то більшовицького режиму та вихованого ним яничарства, самоїдства. В темряві бездержавності, за колючим дрогом страху, брехні та фарисейства виростали і виховувалися покоління людей, що склали духовно спустошене суспільство.

Відкидаючи духовні цінності, люди відкидають свою свободу. Тоді душа людська живе в інтоксикованому середовищі гніту, презирства, рабської покорності, жорстокого фашистського експерименту на виживання нації.

Забуття моральних цінностей викликає заростання духовної ниви народу бур'янами, національного нігілізму, лицемірства, злочинства, байдужості до власної культури, рідної мови.

Масове поширення тих бур'янів угрожує самоликвідацією нації. Особливо це стосується мови, що являє собою хребет нації. В історії відомі випадки, коли асиміляція однієї нації іншою розпочиналася з мовної агресії, а закінчувалася втратою першою державності і, зрештою, національної ідентичності.

Ось чому байдужість несумісна з розбудовою незалежної України, проголошеної Верховною Радою. Уявімо таку картину: горить хата, а господарі байдуже дивляться на те. Це надприродно, ненормально. Але щось подібне відбувається на Україні зі значною частиною її «дітей», хворих на сліпоту та глухоту серця, склероз совісті. Поширеною ознакою тих духовних вад є добровільна відмова від рідної мови, байдужість до її долі. По ставленню людини до мови свого народу можна судити в значній мірі не лише про культуру її, патріотизм, але й про громадянську цінність. Влучно про це сказав письменник К. Паустовський: «Людина, байдужа до рідної мо-

ви — то дикун, що робить зло не лише для свого народу, а й для інших народів». Завдяки тривалому мовному геноциду українська мова на Україні, особливо в східних і південних її землях, опинилася на межі зникнення. А зі смертю мови вмирає і народ.

І як же ганебно лунають і сьогодні, в цих умовах з вуст частини людей, навіть професорів, заяви про те, що громадянин вільної України не повинен обов'язково знати державну мову! А чого варта сентенція осіб, що вважають себе українцями, на кшталт: «Коли побачу отой жовтоблакитний прапор, а ще так званих козаків в національному одязі, то мені хочеться плювати». Виросли серед нашого народу і такі, хто сміється тоді, коли треба плакати, покручі з такими почуттями. Хочеться таким сказати словами Кобзаря: «...Хто матір забуває, того бо матір кає, того діти цураються, в хату не пускають». Нехай сам час стане суддею нашому варварству в відношенні до святих культур, духовності, історії.

К. Мотрич звернула увагу на ту жорстокість, з якою влада за часів сталінщини нищила українську культуру, мову, проводила фізичний геноцид народу. Майстерно прочитана н-ю молитва до жертв голодомору і сталінського терору на Україні викликала сльози на очах багатьох у залі. Вона заклала всіх схамується, прокинута і відчуття кожного свою причетність до великої справи воскресіння України.

Живильним бальзамом для душ людських стала прониклива промова, що засвідчила художню силу української мови. При цьому не зайве нагадати безрідним іванам нашим слова Драгоманова: «...українська мова — то мова надії, величчя майбутнього якої ще попереду. Вона не поступається по виразності, мелодійності і може бути використана в культурі, науці, мистецтві не гірше, ніж інші мови світу».

Зі словами вдячності за отриману користь для розуму і задоволення душі зверталися до письменниці учасники вечора. Вони привітали також присутніх в залі студентів Петра Колодзинського, Олега Тимшаньки культури, духовності, історії.

Заключним акордом на вечорі став чудовий концерт народної пісні, з яким виступив талановитий колектив художньої самодіяльності з села Городище Івано-Франківської області під керівництвом Миколи Дудчака. Учасники концерту і господарі обмінялися сувенірами і домовилися підтримувати, зміцнювати зв'язки в майбутньому.

Всі, з ким довелося поговорити про враження від проведеного вечора, сходилися на думці про величезну виховну користь його. Цей вечір переконав багатьох, що «за синє небо, за жовте колосся боротися треба, щоб краще жилося, щоб «...досить нам байдуже дивитись, як стогне наша мати і самим стогнати, дивлячись на її сльози». Такі зустрічі, без сумніву, допоможуть зробити правильний вибір багатьом людям при голосуванні через декілька днів на референдумі — 1 грудня, обравши для себе і України волю, а Президентом її — довго очікуваного українського Вашингтона. Щастя нам в цьому!

Ю. МАНЬКО,
голова осередку товариства «Просвіта»
УСГА, доцент.

БУРЯ В СКЛЯНЦІ ВОДИ

(Поч. див. у № 14-16).

Добре красти, якщо є до чого класти: кінці в воду. Ну не всім же перед пенсією подарують дачу, вартість півмільйона керебів! Де державі набрати їх для всіх бажачок? Так, йдемо до приватизації. Почалися ж «прихвизації», тихенько там, на висоті. Бо вже не перший рік дехто відпочиває на дачках, донедавна державних, а тепер власних, придбавши за безцінь з коштовним укомплектуванням. А тоді дивуємось, як це виплітають сотні тисяч карбованців, мільйони в трубу, як дим. Думати треба! Як ті, хто ще заздалегідь до настання пенсійного віку турбувався про себе. Відправляючи на пенсію одного українського керівного діяча, республіка подбала, щоб мав дачку, затративши на будівництво в елітному порядку, правда, менше півмільйона державних грошків. Щоб усій родині з далекими нащадками й прислужі, різнопородним собакам і котам було привільно там. Як за Кобзарем:

А той, щедрий та розкошний,
Все храми мурує:
Та отечество так любить,
Так за ним бідує,
Так із нього, сердешного,
Кров, як воду, точить!

З гіркого досвіду знаємо: чим більше обіцяють народові вчорашні партпаратники, базіки, тим менше — на ділі. А обіцяють часом навіть нездійсненне, та не виконують і можливого, що під силу б. Кровописці! Павуки ненаситні.

Це вже, вибачте, масове обкрадання держави, народного багатства. Значить, є в нас і свої, доморощені злодії в законі. Факт: казнокради. А студента всюдн намагаються обдурити, хай навіть на копійку-другу, використовуючи як найдешевшу робочу силу на сільгоспроботах. Пенсію набагато менше ж? Теж проблема. Ситі, товстопузії, «мов кабани, годовачі» цього не зрозуміють. «Пикати, пузати» не помічають голодних.

І не прагнуть побачити їх. Такі жорстокості в нашому, гуманному житті. Їх не приховати. Нерідко діє хижацький спосіб за прислів'ям: «кто смел — тот съел».

З давніх-давен помічено, що властиво людині прагнути себе увічнити. Так і роблять ті, хто може зробити для людства щось корисне. Та бажання увічнитись мають і ті, хто геть нічим хорошим не може відзначитись. Здавалося б, нічого й пнунтись у генії. Не всім же бути художниками, поетами, відкривачами законів фізики, хімії, математики тощо. Тоді кожен може, зважуючи свої сили, здібності, робити посильне. Є така мудрість: «Лучше быть поэтом в сапожном деле, чем сапожником в поэзии». І з цим важко не погодитись. Та, бачте, дехто, не маючи тями ні до якоїсь професії, хоче все ж прославитись. І такий «герой» з історії стародавнього світу відомий: Герострат. Це він не міг здобути слави чимось хорошим, то вирішив спалити одне з 7 чудес світу, бо знав, що хоч цим, а таки ввійде в історію. Ввійшов. Та його ім'я потім століттями проклинали, було забороненом для згадування. Чомусь не один з героїв нашого часу — сьогоднішня — теж прагне ввійти в історію хоч цим методом. Доходить до смішного: Сталіна забули такі діячі, а всю вину звальють на Леніна. Тоді як цей, по суті, не керував й п'ятирічки, (останні два роки життя тяжко хворів), а другий — понад 30 літ був незмінно генсеком партії, обіймав і посаду, яку займав Ленін. А потім аж 5 посад тримав за собою.

Сталінізм організував голодомори народу, геноцид — винищення людей за виразом «трийок», «двійок», «особливої наради» та ін. бандитських судилищ. Як доведено останнім часом, самі розв'язали, напавши, війну з фінінами, не було б і Великої Вітчизняної, якби не знищили репресіями командний цвіт в армії в 1937/38 роках і пізніше (навіть, коли гітлерівські окупанти наближа-

лися до Москви, тисячі радянських військових знаходилися в тюрмах, концтаборах, багатьох офіцерів та генералів розстріляли без суду й слідства, готуючись самим тікати за Волгу). Так що в цілому було Сталінін і його соратниками знищено народу навіть вдвічі більше, ніж загинуло на війні. І Сталіна не чіпають тепер, а взялися за Леніна. Навіть якщо була в нього жорстокість, то такої, як у Сталіна, мабуть, важко й взагалі знайти за всю історію людства. І потім за 3 роки не зробив би ніхто стільки злочинів, як за 30 літ. Діяли продовжувачі його справи. Ленін не міг відповідати за діла, які робились після його смерті. Ну посудить самі і ви, професори, мери москвський та ленинградський. Один геть пройнявся спрагою негайно зайняти з своєю мерією будівлю Центрального музею В. І. Леніна, ламати історичні пам'ятники, що мають причетність до вождя; другий вже поклопотався викопати яму для нього, щоб звільнити Мавзолей, ось тільки не сказав, для кого. Забув, а може, й не знав професор, що десь тисячу літ тому був закон: якщо глумляться над тілом покійника — таких на місці карали смертю.

До речі, новоявлений «закононик» говорив, ніби воля Леніна — бути похованим біля матері. Але ж нема такого заповіту — письмового ані навіть усного. До того ж, поблизу Ілліча поховані сестра, дружина — не серед чужих. Досить, що мер домігся перейменування Ленінграда на Санкт-Петербург, що обійшлося державі не багато — не мало: 150 млн. крб. А якби сказав, що на цю суму можна побудувати житла десь на 7,5 тисячі сімей, то навряд, щоб хоч одна з тих, хто на черзі, погодилася б на те, перейменування. Той же Петро І на кістках людей збудував це місто — і пам'ятник йому не чіпають, а оскверняють, ламають — Леніна Київська мерія й собі робить авторитет, ламаючи меморіальний комп-

лекс, бо до групи того пам'ятника причетна фігура Леніна. Не один мільйон народних грошків витрачений на будівництво, тепер летить за вітром з пилкою руйнувань. Чи ж це така нагальна потреба? Хіба немає черг на квартири, досить лікарень, закладів культури набували? Ой, ні Є в сто, тисячу раз невідкладні потреби в трудящих. Вандалізмом тут пахне, дикунством. Або, як у частівці:

Оженився дурний.
А взяв бісுவату.
Та не знали, що робить,
То... спалили хату.

А ряд керівних діячів, бачачи, що будувати важче (особливо, якби власними руками), то вирішили братись за легшу роботу — ламання. І це — під ширмою вівіски про перебудову. Ніби забулося з історії чи розповідей батьків, дідухів (і тих же нинішніх доморощених мерів), як в 30-ті роки по країні ламали церкви й на тому ж місці, де були, ліпили клуби, Будинки культури, з того ж матеріалу, аби замести й сліди своєї діяльності, яка була, як на тепер — чорною. Виходить, через 60 літ повертаємось знову до дикунства. Отака цивілізація: навиворіт. Багато хто захотів хоч геростратової, аби слави. Уявімо: скільки міст, селищ, вулиць, районів, заводів і фабрик, колгоспів і радгоспів та багато ін. пов'язано з іменем Леніна. Назви, нагородження цим орденом, і якщо б дійшло до всього, щоб міняти, то точно злиденність востократ примножиться. Чи це так на часі, якби й справді була потреба в цих змінах? Комчанство ні до чого. Бо це нагадуватиме одну влучну карикатуру в «Перці» з текстом: «пани — на двох одні штани, ще й порвана мати». Будувати — не ламати.

Тому за друге хапаються прихильники геростратового героїзму. Хоча народ каже: перш ніж перебудувати щось, треба ж спочатку його побудувати. Ламати вже добре навчилися: економіку, політику, міжнародні відносини, власне все, що є (точніше, мали, і в непоганому стані перед перебудовою). Хтось після енного обміну тостами з гостями нашої країни (бо після стали писати: обміня-

лися «промовами» — замість «тостами», що було десятиріччями) наступного дня прийшов до думки враз припинити випуск будь-якого спиртного, навіть г-ва. Мабуть, щоб люди не засиджувалися на весіллях, ювілеях чи просто в свята за столом, а йшли працювати: нічого час втрачати. І пішла «губернія писати» інструкції, циркуляри, як знищувати устаткування заводів по випуску горілки, вина. Обладнання для київських пивзаводів, придбане за валюту за рубежем, опинилося на дворищах просто неба — іржавіло; виноградники бульдозерами та іншими потужними землерийними машинами знищувалися, навіть ті, винами яких славилася наша країна в світі.

Десь 350 тисяч га тільки кращих плантацій так було по-варварському знищено. Тоді начальству з Паризи літаками для зустрічі Нового року доставляли шампанське та ін. Воно, начальство, аж нічуть не скувало за святковим столом. Тепер з запізненням схамулися ми: як же це так бездумно нищити виноградники? Та, як говориться, поїзд уже пішов. Треба століття, може, й не одне, щоб відновити втрачену славу виноробам. Ще хтось підкинув ідею: щоб швидше й надійніше покінчити з спиртним, треба знищити тару. Вірно: в кишеню бочку вина не покладеш, ніяк буде й «на бригаду» — не те, що традиційне «на трюх» організуватись. Тоді стали утворювати бульдозерами з котками гори пляшок різної місткості. Так потрошили за поверховими підрахунками понад 50 млн. їх. Це, як бачимо, 25 мільйончиків карбованців похоронили в землю. Тепер ратувати стали за відновлення виноробства, причому, ті ж руйнівники знов попереду опинилися — в агітації. Нема тари? Стали в 3—літрових банках фасувати. Бері замість чвертки чок — 100—50-грамових пляшечок — причащайся на здоров'я сам або двором всим.

Та культурологамальники все шукають собі нових видів руйнівної діяльності. Паплюжать усіх і все, забуваючи мудрі слова В. Маяковського: «Не надо слышком много ума, чтоб

все отвергать и хаять...». Всі войовничі тверезники тепер перебудовуються навпаки. Шо ж, недаремно кажуть: «Стыд — не дым, глаза не выест». Хамелеони, флюгери знову на висоті.

А скільки доводилося спостерігати таку, м'яко кажучи, дивну картину. Орюті стерню хлібів — колосками земля встелена, та збирати їх суворо забороняється. Після картоплекомбайна, на площі з-під моркви, буряків люди, бачачи, що заходить трактор з плугами, навідаються — гоноять, погрожуючи Сибіром, бо діє принцип: хай за краще в землі погине, ніж хтось позбирає на харчування. Так і цим за більш як 60 літ колгоспів відбивалася в селянина любов до землі, витруювалася. І люди казали: гуртове — чортове... То згаяли з землі сільських службовців — аж до порогу хати «відрізаючи» городи; тепер агітують брати землі, скільки хто захоче. А в колгоспах в основному — лиш старі люди залишилися, доживаючи віку, й свого поховання городу не сила обробити, тому немає садіб у бур'янах роками. І нікому, нічим обробляти землю (не враз виростити — відновити мільйони коней, волів, виготовити плугів та ін. інвентаря, як і цеселичких тракторів, комбайнів, якщо б хто з ентузіастів і брався за господарювання на землі).

В селян переляк «до сьомого коліна» родичів від розкуркулення прапрадідів. Коли хтось переконав, що не може таке дикунство повторюватися, хлібороби з природною їм мудрістю, щоб не гнівити чорта, то по-сучасному кажуть: «А Форос його знає...». Або як ото кавказькі смаглячки придивляються до залицяльника і можуть прочитати думки по вчинках, мові наполегливіх таких: «Ти мені сказав — і я тобі повірив. Ти став доводити — і я засумнівалася. А коли ти став переконовати мене — я тобі зовсім перестала вірити». Легко загубити щось, востократ важче знайти потім, здебільшого — й неможливо. Справді, чи під силу кому збудувати, відновити за рік-два те, що десятиріччями, півстоліттям ламалося? Це тільки флюсофствувати легко, особливо, якщо сам не працював на землі колгоспній, а да-

СТАВЛЕННЯ ДО ПРАЦІ

До нас в вуз приходить молодь з вже сформованим ставленням до праці і навчання. На жаль, воно не завжди хороше. Як знайти шляхи поліпшення відповідального ставлення до праці, яку обрав в житті? З чого почати?

І тут мені на думку завжди спадає прекрасна казка Антуана Сент-Екзюпері «Маленький принц». А написано в ній ось що:

«— Починати треба з звичаїв.

— А що таке звичай? — поцікавився Маленький принц.

— Це давно забута річ, — відповів Лис.

— Це те, що робить один день не схожим на інші дні, одну годину — на всі інші години. Є, наприклад, такий звичай у моїх мисливців. У четвер вони танцюють з сільськими дівчатами. Це такий чудовий день — четвер. Я йду прогулятися і доходжу до виноградника. А коли б мисливці танцювали, коли попало, всі дні були б схожі один на один і я зовсім не мав би вільного часу».

А згадалось про звичай тому, що у нас у вузі немає цих прекрасних «четверків» взагалі. Семестри починаються і закінчуються кожний раз по-іншому. Відліди на роботі — найнезданіші. Замість трьох

«пар» у студентів їх завжди більше. І т. д., і т. п.

Так, багато що залежить від загального розкладу в учбовому закладі. Але найголовніше залежить від особи викладача: вплив його на молоду душу — це та сила, яку не замінити ні підручниками, ні системою покарань і заохочень...

Власні спостереження, різні літературні джерела показують, що більш-менш все одно, чого вчити. Важливо, хто і як вчить. Не підлягає сумніву, що вчителі повинні бути людьми, з одного боку, високоосвіченими, а з іншого — кристалево чесними. Бо саме чесність, невідчужливість характеру — у високому розумінні цього слова — не тільки імпонують молоді: вони їх заражають, залишають глибокий відбиток на все життя.

Робота викладача має бути спрямована на збільшення частки розумової праці, пробудити любов до неї; така праця — це зовсім не сидіння над книжкою, не зубріння. Праця пам'яті — не розумова. Розумова праця — це посилення думки. І тільки це посилення.

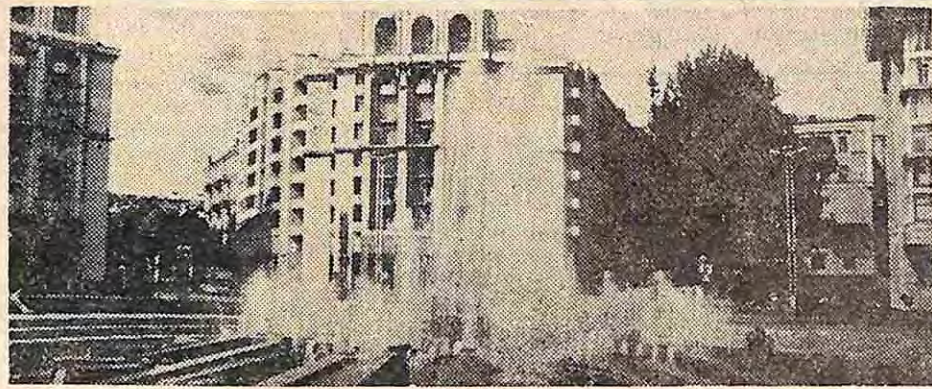
Великі втрати в справі відповідного ставлення до праці відбуваються при оцінці знань студентів на

екзаменах. Найменше відхилення від об'єктивності породжує не тільки неприязнь до викладача і дисципліни, що її він читає, а найстрашніше — перетворює студента в суб'єкт, який не перевиховується. Об'єктивність, суворість викладача активізує роботу студентів, а ще зміцнює принцип: вимоги, що їх пред'являють до особистості, виражають її повагу до її сил і можливостей. Не досить сказати, що працелюбовство виховується власне у процесі праці. Воно виховується в процесі переходу духовного життя до інтелектуального, емоційного, вольового. Не може бути трудолюбивою людина, яка мало і дума, і переживає...

Часто чуєш: такий-то не винуватий і т. д. А як же моральні якості людини залежать власне від

неї самої? Багато хто з молодих людей після 17 років навіть і не знають, що є таке поняття — самовиховання. Та воно ж не тільки поняття, а й діяльність людини. Брак її породжує таке явище, як духовна убогість, споживачтво, коли людина хоче увесь час, щоб якісь сили і обставини, люди і речі, які оточують її, допомогли стати кращою... Для доброго ставлення до праці треба не тільки нагадувати про її користь, а й про велич, і красу. Тільки гордість і бажання працювати викликали думку Вашингтона: жодна нація не досягне досконалості, якщо не розуміє, що сіяти, орати — такі ж гідні заняття, як і писати поеми.

Л. ПОРХУН,
доцент кафедри вищої математики.

Міські новобудови.

В ЗАПИСНИЧОК СТУДЕНТУ

Я ВАМ ЗАСПІВАЮ

5 липня 1983 р. газети писали, що знаменитого Пласідо Домінго викликали на «біс» 83 рази. І аплодували йому протягом години після того, як він блискуче виконав головну партію в опері Пуччіні «Богема». Вистава відбулась в опері у Відні.

НЕХАЙ МЕНЕ НАВЧАТЬ

Рекорд наполегливості у складанні іспиту з водіння для початківців належить Міріам Харггріті із Західного Йоркширу. За 8 років вона зробила 39 спроб скласти іспит, але й на 39-й раз провалилася, проїхавши на червоне світло. І

тільки 40-ва спроба увінчалась успіхом. При цьому екзаменатор зробив вигляд, що він нічого не знає про 39 невдалих спроб. Шоправда, потім надійшли повідомлення, що Міріам, як і раніше, не виконує правил правого повороту.

Ну, а найлегший у світі іспит для водіїв-початківців проводиться в Єгипті. Для того, щоб отримати права, вважається цілком достатнім проїхати 6 метрів уперед і стільки ж — заднім ходом.

АНЕКДОТ

В ідальні: «Дайте мені 100 стаканів чаю. Тільки цукор окремо!».

* * *

На нараді директорів ковбасних фабрик дуже хвалять одного, просять поділитися досвідом виробництва, секретами.

— Та нема у нас ніяких секретів: беремо «дер'ямо», додаємо трохи фаршу...

Тут решта директорів закричала:

— Ах, ти ще додаєш і фарш?

* * *

— Що таке перебудова?
— Правда, тільки правда і... нічого, крім правди.

вати поради на зразок: там свіже повітря, легко дихати в полі (сам знає тільки футбольне поле), отже праця — це суцільна радість, продовжене життя, здоров'я до смерті Чомусь лише такі з порадикив не поспішають туди.

Всього ж 6 літ минуло новою перебудови. Перші роки очинилися покупцями полиці магазинів з продовольчими (і промисловими, але то інша тема) товарами, що затрималися ще з часів «застою». До речі, ось не від одного чужого тумачення цього слова, що весь перебудовний період починався негативним змістом: мова, застій — значить, застоїлися. Та це ж: залежалися найрізноманітніші товари в магазинах — одяг, взуття, які по сезонах останніми літами щоразу дівчі на рік як залежали переоцінювалися в бік зниження вартості; неодноразово знижувалися ціни на холодильники, телевізори та багато іншого, чого тепер зовсім не побачиши на прилавках магазинів Ніби висохли враз моря і океани, бо риби в магазинах з цією назвою — ніякої, лиш на вулицях в кооператорів — раки, за ціною мов золоті!

Ось на Жовтєві свята обійшов гастроном майже всього району — ніякої ковбаси, сиру, масла. Так до і після свят. Подумалося: мабуть, ковбаси та інше там, де поділялося й все те, чим наповнюють чарки. Хтось розмірковував так: нема чим закушувати, то нащо завозити й те, що п'ють? Чим не мудро! Нічого, мовляв, гостувати, об'їдатися. Та й подумати: за віщо б проголошувати ті тости? Прийнято — за успіхи. Їх нема. А за ці недовіки, розруху, як наслідки розумової імпотенції у керівництва народним господарством. — не прийнято. Неправильно можуть зрозуміти дехто. За розум, честь і совість? То де ж їх, ці якості, знайти, в кого? Суцільний дефіцит. Як в магазинах. Покупці воях аж три вузтєві фабрики, наприклад, та ніякого взуття в продажі — наче вони роками простоюють. Ні ж, працюють. А де їх продукція — повна загадка. І подібне зі всіма іншими предметами. Фабрики, за-

води не закрито, де їх продукція — неможливо дізнати Суцільний такий саботаж, яких в історії країни не було, Отак. Будували півстоліття і ще декілька п'ятирічок, а зруйнували все за одну Хоча, як на те пішло, ініціаторам перебудови перш ніж ламати, треба було щось побудувати. А готове ламати — для цього не треба мати таланту. Просто, в каламутній воді комусь зручно ловити рибку.

Саботажники розперезалися, що дійшло й до мила-вісіх зачепило... Та спочатку під виглядом боротьби з пияцтвом і алкоголізмом знищили незліченну кількість виноградарів. Крім незадоволення в народі нічого іншого не лишилося. Потім вирішили повести боротьбу з курцями. Від імені киян без їх відома тодішній президент УРСР В. С. Шевченко навіть подавала ініціативу на весь Союз, що Київ ось-ось (було це восени), з нового року оголошується містом тверезості й некурящих. Коли видала свою ініціативу в зал — аплодували, зате потім невдовзі так само дружно сміялися, кепкували, глузували в пресі й усю з цього далеко не смішного «почину» — розголос на весь світ. Тоді лозунги втовкмачували народу всюди: «Слава КПРС!». Дотепники додавали: «Аміль».

Брак спиртного викликав незадоволення в дорослого населення, особливо чоловіків, тютюну — теж, а мила — в усіх — від малого до старого: не перестанеш же вмиватися, прати. Саботажники робили свою чорну справу. Кашу заварили надовго, хоч і швидко. Народ натерпівся, а винних нема й не шукають красною баї з високооплачуваними консультантами, референтами, помічниками та ін. слугами. А тепер кому трудящі мають дякувати, прославляючи? Славлять, коли за будь-чим у чергах, — тільки «незлим, тихим словом» нинішніх керівників згадують... Діячі ті на словах — мов на цимбалах, гарно обіцяють народу свою повсякденну турботу про нього, та на ділі — для себе перебувають, скільки вдається, потім за те тримаються руками й зубами. Що ж, казав пан — ко-жух дам, але слово його не

гріє А гребли добраче. Сліди махрового хабарництва з Узбекистану повели аж в Москву, мало того — в самісінький Кремль, як документально неспростовно свідчать сліди групи Гдьяна-Іванова... Тоді поспішно багатенько чинодралів «у зв'язку з переходом на іншу роботу» або «за станом здоров'я» стали замітати сліди своїх непривабливих діянь. Підкупи ж творилися не лише низами верхів. В потрібний момент верхам — і ними низів. Варто проаналізувати таке.

Пригадується, не без відома Генсека нашої бущої партії (кажуть, що з його ініціативи) враз якимсь втричі було підвищено оклади партпрацівників, коли навіть інструктор райкому став одержувати більше, ніж до того мав секретар. Деякі працівники (є й совісні серед них люди) тоді ту різницю стали перераховувати у фонд милосердя, щоб совість це мучила. Тоді вже Президент країни розщедрився щодо працівників радянських органів, теж втричі збільшивши зарплату їм. Теж совісні знаходилися, що різницю віддавали на благодійницькі цілі. А цими днями в республіканській пресі проскочила цікава інформація щодо народних депутатів. Ото, прийшовши в черговий раз до каси за зарплатою, депутати й працівники Верховної Ради України були приємно вражені: одержували на 400—500 крб. більше від звичайного. Помилка в нарахуванні? Але ж не одному-двом, а поголовно. І тут з'ясувалося, що це про них потурбувалося вище начальство — ото, щоб закруглити до тисячі крб. платню (вийшло навіть 1050 крб., тут саме не зарплата, а це слово, від точнішого кореня з походження російського «жалованье» — коли цар-батюшка подібно підкупляв чиновників на вірність йому, «жаловал» — обдаровував). І тут знайшлися совісні — кілька депутатів через пресу повідомили, що відмовляються від приманки, тієї надбавки (верхами, без погодження з законом, на сесії Верховної Ради, бо що б тоді, почувши все це, сказали б ті мільйони, яким довгенько ніяк не могли вишукати надбавки троячкіп'ятірки до мінімуму пенсії в 70 крб., пригадете?). І

добові депутату з 9 крб. зросли до 20, харчується на здоров'я. (Нам з вами й першої, меншої, цифри у відрядженнях не бацити). Це вже підкуп, вибачте, винятково образливий, бо фактично — через корито. А ще командировками за кордон. Скільки раз ті ж мери й інші мандрують щороку по світу (нерідко — з дружинами), любуються, милуються екзотикою, спустошуючи й без того не багату державну касу! (див. «АнФ»).

Як тут не вигукнеш за класикою: все продається, усе купується, панове, на цьому світі... На тому ж світі — не знаємо. А щодо тих одиниць совісних серед колишніх партпрацівників, голів сільрад, райрад, інших депутатів України, країни, які на знак протесту проти раптового високого підвищення їм зарплати відмовлялися одержувати надбавку, то за це їм честь і справді слава (є за що). Однак вони виглядали серед більшості інших — мов білі ворони в зграї чорних, ставали об'єктами кепкування, посмішок з боку останніх. Інакше, чому ж самі всі не наслідували тих поодиноких? Яскравий приклад того, як важко опинитися в ролі «білої ворони» — Б. М. Єльцин, коли був кандидатом у члени Політбюро і секретарем ЦК КПРС, першим секретарем Московського міського партії і раптом вирішив порвати з кремлівською елітою, відмовившись від безплатного харчового їхнього спецпайка на сотні крб. в місяць, медобслуговування тощо, нарешті, попросився увільнити з кандидатства того й секретарства в ЦК, а потім і з останньої посади. Вей вчорашні колеги замість того, щоб задовольнити заяву прохача, накиннули на нього, звинувачуючи в гріхах, яких той і вміє не робив. Буквально змінили його з землею (скажемо ж м'яко так), топтали — в переносному смислі, шоправда, — ноги обтирали об лежачого. Хоча ж хворого не б'ють — прийнято в нормальних людей. Тоді він, безробітний, пішов ще на відчайдушніший вчинок: демонстративно на великому зібранні комуністів поклав партбілет, вийшовши з КПРС.

У той час зробити таке

— все одно, що внести собі вирок найвищої міри покарання. Це далеко не одне й те, що потім, через кілька років, ось перед заборонаю діяльності партії або після заднім числом повідомляти, що вийшов з КПРС, щоб пересісти в сусідній кабінет, де вже змінено табличку-назву Скільки он колишніх партдіячів, перемаскувавшись, знову в керівних кірсах! Та хоч би взяти ту ж Верховну Раду. А ще — з портфелями міністрів, начальників інших високих рангів. Щось усі, навіть професори-математики, беруться повчати селян, як треба краще працювати, та ніхто з них не рветься хоч очолити колгосп чи радгосп; а ще переконливіше б було — особисто стати орендарем на землі, показати, як слід вирощувати хліба, виробляти молоко, м'ясо та ін. продукцію.

Бачте, до влади у верхньому ешелоні такі потім лізуть, пересуваються руками й ногами, чіпляються зубами за все вищі щаблі, аби утриматися. А хто ж далі розвиватиме, поглиблюватиме й доноситиме до студентів теорію М. Лобачевського, А. Ейнштейна та ін. світил світового значення? Куховарки, швачки, прачки? І роз'їжджають по Україні більш як півдожники кандидатів у Президенти України, кожен обіцяючи народу гори усялякого достатку. На рекламування кожного щедри дяді з державної каси передбачили по 75 тис. крб. (дані нашої, радянської, преси) — катайся, придивляйся, гуляй, кандидате в гетьмани! Не життя, а рай такому. Тоді як поблизу ж — картини колгоспного пекла. Ше й повчають згори тих: треба раніше виходити на роботу в поле й довше працювати... А самі туди не наслідяться навідатися, щоб поговорити там, де росте, збирають врожай хлібів, цукрових буряків і т. п. Боятися лакові імпортні черевки заплити, а на подвір'ї ферми — необачно забруднити в кізях...

По масштабах марнотратства, мабуть, попаде наша країна у всевітню Книгу рекордів Гіннеса. Зі злим селянським сарказмом це висміював ще пенсіонер М. С. Хрущов, коли помітив, що всюди в нього на дачі «штучки» для підслухову-

вання. У мемуарах писав: не бережуть народних коштів, навіть «в сортире подслушывают, записывают мой передеж» (цитую). Вбивчо, сильніше не скажеш! Це — свідчення бувшого лідера партії і країни (див. уривки в «Огоньке»).

Процвітає тінюва економіка, небачена спекуляція — наче так і треба: нікого з бюстників порядку й закону не видно. На очах за рахунок цього множаться ряди мільйонерів. П'явки на тілі народу. Клопи. Їх же — не чіпають. Бо захищають їх крокодили в панбархаті... Ше й трублять: тільки ринок створить достаток усього. На виду ж інше: багатий стане ще заможнішим, а бідний — біднішим, зубожілим. Бачимо ж, як на наших очах зростають лавини тих, хто опиняється за межею бідності. «Нахальство — вторе счастье» — ось кредо багатых, завдяки якому стали в шерензі тих, кого обслуговують лімузини-членовози. І коли стали надбанням гласності деякі факти про злодійства окремих партійних босів щодо коштів з партвнесків майже 20 млн. комуністів країни, чомусь спішно стали стрибати з вікон своїх квартир головою на асфальт колишній останній керуючий справами ЦК КПРС з 5-го поверху, його попередник 81-річний — з 8-го, ще один навіть лише «секторний» керівничок — з 12-го добровільно гепнувся... І кішки в воду не просто з десятима тисячами карбованців (з цієї суми стаття криміналу — «в особливих великих розмірах» пакне), а з десятками, сотнями тисяч мільйонів.

Цікаву інформацію до роздумів дає читання централних газет за 6 листопада (завтра — свято!). Дізнаємося, що порушено кримінальну справу про вивезення валютних коштів ЦК КПРС, накладено арешт на рахунки в деяких банках, виявилось, що були солідні внески в спільні і малі підприємства, акціонерні товариства. Тож уже стало відомо за понад 5,5 мільярда крб., крім того, виявлено й вилучено в різних місцях більш як 14 млн. доларів готівкою. («Известия»). Потім — аж 52 млрд. крб.!

М. МАЩЕНКО.

(Далі буде).

ДО РИНКОВИХ ВІДНОСИН

Багато різних розмов точяться навколо ринку, ринкових відносин. І, звичайно, кожному хочеться відшукати себе, своє місце в цих далеко не легких, а інколи і до кінця незрозумілих умовах перехідного періоду. Та ще — економічна нестабільність, матеріальне зубожіння під впливом нестримного росту цін і інфляції змушують вписуватися в ринкові структури.

Одним з напрямків такої діяльності є підприємництво. Він регулюється законом України «Про підприємництво». А підприємництво — це самостійна ініціатива, систематична, на власний ризик, діяльність по виробництву продукції, виконанню робіт, наданню послуг і заняття торгівлею з метою одержання прибутку.

Суб'єктами підприємницької діяльності можуть бути: громадяни України, інших держав, не обмежені законами в правоздатності або дієздатності; юридичні особи всіх форм власності, які мають право без обмеження приймати рішення і здійснювати самостійно будь-яку діяльність, що не суперечить діючому законодавству.

Підприємництво здійснюється на основі таких принципів: вільний вибір видів діяльності; залучення до добровільних засадах для підприємницької діяльності майна і засобів юридичних осіб та громадян; самостійне формування програми діяльності і вибір постачальників і споживачів виробленої продукції, встановлення цін відповідно із законодавством; вільний

найм робітників; залучення матеріально-технічних, фінансових, трудових, природних та інших видів ресурсів, використання яких не заборонено або не обмежено законодавством; вільне розпорядження прибутком, який залишається після внесення платежів, передбачених законодавством; самостійне здійснення суб'єктом підприємництва — юридичною особою зовнішньоекономічної діяльності і використання долі валютної виручки на власний розсуд.

Керуючись діючим законодавством, в академії (за станом на 1 вересня ц. р.) працює 6 кооперативів, 4 малих державних підприємств і одна агрофірма. Понад 200 чоловік професорсько-викладацького складу, допоміжного і обслуговуючого персоналу, студен-

тів успішно працює у вказаних структурах підприємницької діяльності.

Набутий практичний досвід (понад два роки) дозволяє зробити перші висновки. А вони — на користь малого бізнесу. Укладено договорів на 1672,5 тис. крб., що становить 7,4 тис. крб. на середньорічного виконавця; рівень виконання їх на вересень становив 40%, або 724,5 тис. крб.

Добре попрацювали в цьому році колективи малих підприємств «Агротехінформсервіс», «Голосієво», агрофірма «Агроєколог». Вартість договорів або обсяг виконаних робіт сягає за 500 тис. крб. у кожного. Кооперативами «Колос» і «Еко» надано послуг відповідно на 134,6 і 80 тис. крб.

А що від цього має академія? Це запитання частенько звучить з уст членів нашого колективу. У відповідь наведу декілька цифр.

Понад дві сотні чоловік поліпшує свій матеріальний стан, відрахування від доходів на користь академії становили 99,3 тис. крб.; залучено до більш ефективного використання наукове і виробниче обладнання, нежилі приміщення Той же «Колос» передає на баланс академії персональний комп'ютер вартістю 15 тис. крб., п'яно дорожніх знаків на 3 тис. крб. і навчальний клас на 8 тис. крб. Внесок малого підприємства «Агротехінформсервіс» склав 58 тис. крб. На цю суму придбано і монтується унікальний (за словами директора — єдиний на Україні) клас для діагностики електронного обладнання складної сільськогосподарської техніки; «Еко» здійснює доплату 45 крб. на місяць до stipendii студента — круглим сиротам; «Голосієво» виконує для УСГА роботи на 10—15% дешевше від уч-

бово-виробничого комбінату. Більшість кооперативів і малих підприємств беруть посильну участь у формуванні фонду соціального захисту студентів.

Окремна плата за користування обладнанням, приміщенням, електроенергією, теплом та іншими послугами становитиме біля 30 тис. крб.

Це лише хороший початок. Хочеться вірити (а для цього є необхідні умови), що уже в наступному році окремі колективи переступлять мільйонний рубіж за обсягом виконаних робіт. А тим, хто ще думає, раджу сміливіше вступати в господарчу економіку. Необхідну консультативну і методичну допомогу гарантуємо. Ласкаво просимо.

С. ФЕДОРЕНКО,
заступник генерального директора УНВК.

ФРОНТОВА БУВАЛЬЩИНА

Як воно збереглося в нього, оце фото початку червня 1941 року? На знімку високий, кремезний, з прихованою в руках силою молодий червоноармієць. Не одна дівчина повертала вслід колоні, в якій він ішов. З-під пілотики вибивається чимале чорне пасмо, і в усій статурі відчувається щось козацьке. Недарма ж дід його був осавулом в козацькому війську Донському.

Всю війну пройшов Олексій Іванович — «від дзвінка до дзвінка» — і оповідок у нього — безліч. Одну з них ми вам і пропонуємо.

...Стояла недоброї пам'яті осінь 41-го року. Витолочена, випалена, згнана перша воєнна пора. Ми відступали, подекуди залишаючи техніку, для транспортування якої вже не залишалося пального, і боєприпаси, якими ні з чого було стріляти: гармати поповнені на боєвих позиціях німецькою артилерією чи авіацією.

Нам повезло: командир батареї так замаскував позицію, що німці з повітря не змогли її знайти, а тому весь бомбовий вантаж скинули зліва і справа. Тож і втрат того дня ми зазнали найменших. А

ЧОРТ

з наближенням вчора комбат віддав наказ: зніматися і відступати на запасну позицію.

Снарядів у нас залишилося чимало, а віддавати їх німцям ніхто не збирався. Одночасно вивезти все не було змоги. Тож і залишився їх чималый запас в степу під охороною одного вартового. І треба ж так статися, що ним виявився саме я. Комбат пообіцяв, що рано-вранці приїде за снарядами і за мною вантажівку.

За якісь хвилини зажкі гармати були причеплені до машин, і колона рушила. Я залишився один у невідомості: що то буде далі? Але оскільки батарея в нас була кадрова, я, як людина суто військова, твердо вірив комбатському слову, що мене тут не забудуть...

Вечір закінчувався, і темрява впала якось раптово. Чим більше часу проходило, вона все густішала. Аж поки не стала наче вода в глибокому колодязі темної днини. Ні тобі зіроньки, ні вогника в степу. Тама єгипетська, одним

словом. Не вистачало, думаю, тільки нечистої сили...

Недарма мама казали: не згадуй чорта проти ночі! Тільки-но подумав, аж тут зовсім близько хтось так тужно як завив! Та так, що мурашки поповзли по спині. Здавалося б, що й затвор гвинтівки вискочив і кинувся від того стону. А тут жива людина!

Мушу сказати, що як-ликим я ніколи не був, а силою бог не обійшов: у селі навіть компанія вважала за краще мене чіпати — знали, що руками за роги звалював бика. Та й стрілець з мене був непоганий. Принаймні на всіх змаганнях з стрільби відстоював честь полку — і непогано. Тож німців я тоді боявся найменше. Це я зараз так спокійно розкажучу, а побув би ти тоді на моєму місці!

Так от: стою і слухаю. Трилінійку з плеча зняв — напоготові. А сам думаю: ну, що там гвинтівка проти чорта? Нарешті, стихло. Пронесло! Аж тут стогін той вже з іншого боку, і ще страшніший. І так по колу. А в центрі його — я. Як отой тоголівський Хома, що в церкві з мертвою відмою змагався.

А була-не-була! Подав патрон і б'ю прямо на

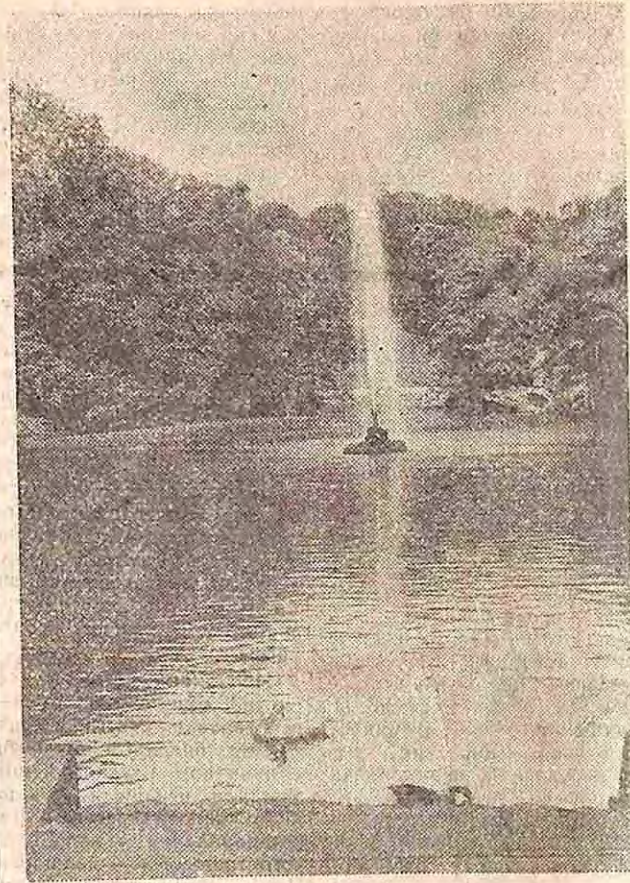
звук. Там як зойкне, як затужить Віцлив, напевно. А потім стихло. До ранку чекав, що зараз щось на плечі сяде. Та бог не без милості, а козак не без долі: почало сіріти — тут і настрою додждлося.

А потім прийшла машина за мною. Нерозлучний мій дружок приїхав. Йому все оце розкажучу, а він сміється: не може того бути, мовляв, Олексію. Потім пішов глянути в той бік, звідки виття оте востаннє лунало. За якийсь час повернувся, в очах — сміх! Каже: ти таки і справді чорта вистрелив, біжи подивися.

...Біля купи кісток, що залишилися на місці вчорашньої стоянки польової кухні, лежав убитий величезний чорний собака. Я таких раніше й не бачив — ледь не з теля. Звідки він взявся? Певно, голодну звірину притяг запах м'яса. Завантажили ми в кузов ящики з снарядами і подалися доганяти батарею. Воював і в зенітній артилерії, коли на тебе з страшним виттям летіла бомба («в самісіньке тім'ячко зараз вціліть!»), але такого страху, як довелось пережити осінньої ночі на початку війни, не пам'ятаю й досі...

Записав
В. ОБРАМБАЛЬСЬКИЙ.

ТВОРЧІСТЬ НАШИХ ЧИТАЧІВ

Мальовничка природа.
Фото Я. Сидорова.

РЕПЛІКА ГОВОРИЛИ-БАЛАКАЛИ

Останім часом вчена рада академії стала більш предметно глибоко обговорювати питання порядку денного своїх засідань. Скажімо, на 28 жовтня планувалося питання: «Про роботу кафедр гуманітарних і суспільних наук по відношенню національної культури, традицій та образотворчого мистецтва». Але для кращого, всебічного висвітлення даної проблеми було вирішено спочатку обговорити її на раді кафедр суспільних дисциплін. Через три дні відбулася ця нарада. Головуючий — проректор з учбової роботи Т. П. Різниченко надав слово для доповіді завідувачу кафедрою політекономії доценту В. О. Білику. Тема звучала дещо вже інакше: «Роль і місце дисциплін соціально-політичного циклу в системі підготовки спеціалістів».

І хоча був прийнятний

орієнтовний регламент, та доповідач разів у 5 його перевищив. Говорив про все взагалі і майже нічого конкретно, ближче б до сільгоспакадемії — чого досягли, які упущення, шляхи усунення недоліків тощо. Головуючий змушений був кілька разів зауважувати, щоб ближче до теми. Білик говорив довго і нудно. Дехто з присутніх, хто був ближче до дверей, непомітно спритно навшипінки виходив. Інші з нетерпінням чекали кінця ораторської проповіді, а поки що за краще вважали читати хоч застарілі газету, журнал...

Мабуть, за прикладом доповідач й кілька виступаючих потім говорили, скільки хто хотів і про що завгодно, далеко від теми. Цим часом головуючий у справах, вибачившись, пішов, і його місце зайняв доповідач. Говорилина тривала.

Тема ж справді актуальна, цікава. Йдеться про те, щоб студентам кафедри подавали матеріал у тісному зв'язку минулого з сучасністю — до цього кличе перебудова навчального процесу, продиктована самим життям. Треба сміливіше переходити на викладання українською мовою; отже, й відповідні знання давати; історик — звідки походимо; філософ — про сучасне уявлення щодо місця і ролі людини; велике, почесне поле діяльності й у політологів та соціологів, політекономів. Нові навчальні програми мають бути обговореними на факультетах, як-то чи інший предмет викладати з врахуванням специфіки майбутньої спеціальності студентів. А викладачі кафедр суспільних наук брали б до уваги ті зауваження, пропозиції, побажання. Адже не все гаразд у цьому плані, зокрема, слабе методичне

забезпечення. Тож слід, щоб науково-методичний кабінет став центром підготовки...

З'ясувалося, що за виконанням рішень попередніх таких засідань нема належного контролю, деякі вже й забулі. Наводилися й інші сумні факти. Професор В. П. Ключинков, завкафедрою філософії, доречно кинув репліку: чому раптом змінилася дещо зважена тема сьогонішньої наради? Це ж вносить нечіткість в обговоренні. Завкафедрою історії України професор Л. Ю. Беренштейн зауважив, що чомусь на це так потрібне засідання не запросили представників деканатів. Професор В. Я. Хоменко з цієї ж кафедри резонно докоричував: а скільки наших викладачів буває в театрах, бібліотеках? Наша ця рада не розглянула роботи ще жодної кафедри! Резерв кадрів починають комплектувати з 50-річних — це вже й пізно, бо треба б з 30-річних; підручників, програм нових досі нема. Слушними були зауваження й доц. цієї кафедри С. С. Коломійця, по-

літології і соціології — А. Г. Саприкіна. Останній сказав, зокрема: я 20 літ працюю, та не бачу місця нашої кафедри; щодо браку програм — вина ректорату; ми на кафедрі не регулювали програму, а далі що? Ректору, проректорам необхідно більше виникати в навчальний процес. Життя не стоїть на місці!

На засіданні було розглянуто також рекомендації щодо видання методичної літератури, зокрема актуального, потрібного словника з політекономії на матеріалах сучасної термінології, як методичний посібник, який підготував доц. В. І. Савчук, фахівець цієї галузі. Але це питання вирішилося оперативним, тоді як перше — фактично майже півдня зайняло. Після з багатьма ми говорили щодо доцільності такої затягнутої говорильні — одержували відповідь на підтримку: так, часом не до рожимо, багато його втрачається марно. Балачок, образно кажучи, — тонна, а користі — грам. Тон у всьому задає доповідач.

Він же, т. Білик, потім,

І. ПЕТРЕНКО.

Роздуми авторів публікацій у нашій газеті не завжди в усьому можуть збігатися з точкою зору редакції.

«За сільськогосподарські кадри» — орган ректората і совета трудового колектива ордена Трудового Червоного Знамени сільськогосподарської академії. (На українському мові).

Газета виходить — по вівторках.
Друк високий.
Формат — А-3.
Засновник — УСГА.
Тираж — 1700 примірників.

Редактор **М. МАШЕНКО.**
Адреса редакції: 252041, Київ-41, вул. Героїв оборони, 15, кім. 25-а, 3-й уч. корпус, тел. 267-82-09, внутр. — 32-09;
ПІШІТЬ, ДЗВОНІТЬ, ЗАХОДЬТЕ.